

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

Кафедра дизайну і теорії мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи композиції

Освітня програма: 022.03 Дизайн

середовища

Спеціальність: 022.3 Дизайн

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2024р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання(компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи композиції
Викладач	Салабай Василь Борисович
Контактний телефон Викладача	+380975646869
E-mail викладача	vasyl.salabay@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Цикл професійної та практичної підготовка, стаціонар
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://zoom.us/j/3860212570?pwd=SVl1emZRSW9xNjdWNHBxR2w0c0Rudz09
Консультації	консультації до самостійної роботи проводиться на практичних заняттях; з приводу деталей виконання завдань онлайн у меседжерах, емейлом у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до курсу	
Курс "Основи композиції" є фундаментальним для формування професійних навичок дизайнерів середовища. Він охоплює теоретичні та практичні аспекти організації візуального простору, принципи композиційної побудови, гармонійного поєднання елементів та їх впливу на емоційне і функціональне сприйняття. Програма курсу включає вивчення основних законів композиції, принципів рівноваги, симетрії, ритму, пропорційності, контрасту та цілісності. Значна увага приділяється аналізу класичних і сучасних композиційних рішень в архітектурі, графічному та об'ємно-просторовому дизайні. Студенти знайомляться з категоріями масштабності, модульності, ритмічності, пластичної виразності та динаміки форм у композиції. Окрема увага приділяється кольоровій композиції, взаємодії світла й тіні, а також впливу текстур і фактур на сприйняття форми. Практична частина курсу передбачає виконання композиційних вправ, аналіз існуючих об'єктів дизайну з точки зору композиційної організації та розробку власних композиційних проєктів для середовища. Опанування курсу "Основи композиції" допоможе студентам розвинути креативне мислення, навчитися гармонійно організовувати простір, а також закладе базу для подальших дисциплін, пов'язаних із дизайном інтер'єру, графічним та предметним дизайном.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: Формування у студентів фундаментальних знань і практичних навичок у сфері композиції, що є основою для подальшої професійної діяльності в дизайні середовища. Курс спрямований на розвиток вміння гармонійно організовувати простір, застосовувати композиційні закони та принципи у створенні естетично цілісних дизайнерських рішень. Цілі курсу: • Оволодіння теоретичними основами композиції, зокрема законами рівноваги, гармонії, ритму, пропорційності, контрасту та симетрії. • Вивчення принципів організації просторової композиції у двовимірних і тривимірних проєктах. • Ознайомлення з категоріями масштабності, модульності, динаміки та пластичної виразності форми. • Аналіз композиційних рішень у мистецтві, архітектурі, графічному та предметному дизайні. • Розвиток креативного мислення та здатності до художньо-композиційного аналізу. • Формування навичок розробки композиційних проєктів із застосуванням сучасних матеріалів, технологій та цифрових інструментів. • Опанування методів комбінування кольору, світла, тіні, фактури та текстури в	

композиційному вирішенні простору.					
4.Результати навчання(компетентності)					
Загальні компетентності (ЗК) на ОК 7:					
ЗК1. Знання та розуміння предметної області в дизайні середовища та розуміння професійної діяльності.					
ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.					
ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.					
Спеціальні(фахові,предметні)компетентності(СК) на ОК 7:					
СК8. Здатність здійснювати колористичне вирішення майбутнього дизайн-об’єкта.					
Програмні результати навчання:					
ПРН6. Усвідомлювати відповідальність за якість виконуваних робіт, забезпечувати виконання завдання на високому професійному рівні.					
ПРН7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.					
ПРН9. Створювати об’єкти дизайну середовища засобами проектно-графічного моделювання.					
ПРН11. Розробляти композиційне вирішення об’єктів дизайну середовища у відповідних техніках і матеріалах.					
ПРН17. Застосовувати сучасне загальне та спеціалізоване програмне забезпечення у професійній діяльності дизайнера середовища.					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			20		
Практичні заняття			104		
Самостійна робота			236		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний/ вибірковий	
1, 2	Дизайн середовища	1		Нормативний	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1 семестр					
Тема 1. Типологія композиції в історичному розвитку.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 5, 4, 8	2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Первинні графічні елементи. Крапка. Лінія. Пляма.			2		
Тема 2. Основні поняття теорії композиції.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 3, 5, 12	2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Площина. Форма.			2		

Тема 3. Структура категорії композиції. Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 6,1	2 2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 4. Композиційний матеріал Практичне заняття Схеми різних форм рівноваги на площині.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 7, 2, 1	2 2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Основні властивості та засоби композиції. Принципи композиції. Практичне заняття Врівноваження окремих фігур правильної геометричної форми /круг, квадрат, ромб тощо./	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 1, 4, 8	2 2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами. Самостійна робота	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2 <u>10</u>		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Властивості форми і закономірності її сприйняття. Силует і поле. Взаємовідношення форму композиції /розміри. масштабність, маса./	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Рівновага в композиції та її залежність від маси форми. Відносність сприйняття розмірів і маси форми. Самостійна робота	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2 <u>10</u>	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з	лекція, практичне заняття,		2		Протягом семестру згідно з

графічними та іншими матеріалами.	самостійна робота				розкладом занять
Практичне заняття Динамічність форми. Орієнтація форми в площині..	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Статичність форми. Орієнтація форми в площині.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Фігура-фон. Силует і поле.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Схеми можливих варіантів розміщення форм у площині.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Симетрія. Види симетрії.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Дисиметрія. Асиметрія.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими	лекція, практичне заняття, самостійна		2		Протягом семестру згідно з розкладом

матеріалами.	робота		<u>10</u>		занять
Самостійна робота					
Практичне заняття Пропорції. Категорії тотожності. Контраст. Ньюанс.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Фактура. Текстура. Світло.Тінь.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Простий метричний ряд. Складний метричний ряд.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Простий ритмічний ряд. Складний ритмічний ряд.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Вироблення необхідних навичок у роботі з графічними та іншими матеріалами.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		
Практичне заняття Комбінаторний елемент. Модуль.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2		Протягом семестру згідно з розкладом занять
Самостійна робота			<u>10</u>		

Практичне заняття Комбінаторна композиція. Рапорт.	лекція, практичне заняття, самостійна робота		2 <u>10</u>	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
2 семестр					
Тема 1. Залежність, порядок і гармонія у композиції. Об'єднання і протиставлення мас. Домінанта. Субординація. Композиційна структура.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 2, 10,12	2 2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття Композиція на площині.					
Тема 2. Фронтальна композиція.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 9, 3	2 2 2 2 2 <u>10</u>	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття - Фронтальна композиція. - Фронтальна композиція на основі ритмічних побудов елементів. - Побудова варіантів метричних рядів одного елемента на площині. - Фактурні та текстурні співвідношення. - Композиція на тему «Рельєф». Перехід від площини до простору. Самостійна робота					
Тема 3. Об'ємна композиція. Композиція форми. Об'єктивна властивість форми.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 7, 1,12	2 2 2 2 2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Практичне заняття - Правильні і неправильні форми. - Сукупна форма. - Центрична форма. - Лінійна форма. - Радіальна форма.					

Групові форми. - Кути форми. - Решіткова форма. - Композиція на тему врізних фігур. Самостійна робота			4 <u>10</u>		
Тема 4. Глибинно-просторова композиція. Композиція простору. Практичне заняття - Трансформація форми. - Трансформація виміру. - Трансформація форми на основі дефрагментації. - Трансформація форми на основі приєднання. - Підкреслення і трансформація форми та простору композиційними засобами. Самостійна робота	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 5, 6	2 2 2 2 6 <u>10</u>	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Підкреслення і трансформація форми та простору. Естетична організація форми в дизайні архітектурного середовища. Практичне заняття - Просторова композиція з плоских елементів. - Просторова композиція з набору об'ємних елементів. Побудова об'ємно-просторової композиції з одного об'ємного елементу. - Просторова структура з модульними елементами. Комбінаторика.	лекція, практичне заняття, самостійна робота	№ 1, 11	2 2 2	10	Протягом семестру згідно з розкладом занять

- Просторова структура з трикутних форм. - Просторова структура міської одиниці.			2			
Самостійна робота			6			
			10			
6.Система оцінювання курсу						
Загальна система Оцінювання курсу	Шкала оцінювання:національна та ECTS					
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою			
			для екзамену, курсового проекту(роботи), практики	Для заліку		
			90–100	A	відмінно	зараховано
			80–89	B	добре	
			70–79	C		
			60–69	D	задовільно	
			50–59	E		
	26–49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
	0-25	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		
	Практичні заняття - 50(максимальна кількість балів)					
	Екзамен -50(максимальна кількість балів)					
Вимоги до самостійної роботи	Самостійні завдання проектного спрямування курсу розробляються викладачем на початку семестру для кожного студента індивідуально. Вихідні дані до семестрового завдання видаються відповідно до порядкового номера студента у загальному списку здобувачів. Загальні критерії оцінок самостійних завдань: “відмінно” – здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичними положеннями і практичними навичками; повно, логічно і послідовно розкриває зміст поставленого завдання відповідно до тематики та рівня складності; демонструє уміння робити композиційні узагальнення на основі рекомендацій викладача, зібраних прототипів; “добре” – здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом; демонструє уміння комплексно вирішувати поставлене завдання; загалом правильно розкриває основний завдання; допускає незначні неточності; “задовільно” – здобувач вищої освіти частково володіє ключовими.					
Семінарські заняття	-					

Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність практичних та домашніх робіт
7. Політика курсу	
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – Реагування відповідно до Положення1 Положення2	
8. Рекомендована література	
1. Адамс Ш. "Як дизайн спонукає нас думати". – Київ: ArtHuss, 2020. – 184 с. 2. Артем'єва І. С. "Основи композиції та кольорознавства". – Одеса: ОНПУ, 2016. – 220 с. 3. Вергунова Н. С., Вергунов С. В., Голіус В. А. "Основи композиції в дизайні". – Харків: ХДАДМ, 2020. – 280 с. 4. Голубєва О. "Основи композиції". – Київ: Видавництво КНУТД, 2017. – 198 с. 5. Губаль Б. І. "Композиція в дизайні. Одно-, дво- і тривимірний простір: навчальний посібник" / Богдан Губаль; за ред. Є. А. Антоновича. – Івано-Франківськ – Тернопіль: ПЦ Матвей, 2011. – 240 с.; іл. 6. Заварзін О. О. "Дизайн архітектурного середовища: навчальний посібник". – Львів: Видавництво ЛНАМ, 2018. – 290 с. 7. Іттен Й. "Наука дизайну та форми". – Київ: ArtHuss, 2019. – 140 с. 8. Лескі К. "Креативність як шторм". – Київ: ArtHuss, 2019. – 240 с. 9. Пічкур М. О. "Теорія і практика композиції: навчальний посібник". – Харків: ХНАМГ, 2015. – 182 с. 10. Синєпупова Н. "Композиція: Тотальний контроль". – Київ: ArtHuss, 2020. – 260 с. 11. Сьомка С. В. "Основи дизайну архітектурного середовища: навчальний посібник". – Київ: ЗНУ, 2019. – 312 с. 12. Чугай Н. М. "Вступ до фаху дизайнера середовища. Частина І. Основи композиції". – Черкаси: ЧДТУ, 2021. – 250 с.	

Викладач

Салабай Василь Борисович